

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СУХАРНИКОВ Володимир Ігорович

УДК: 351.46 : 35.07(477)

**РЕАЛІЗАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

Черкаси – 2025

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Національному університеті цивільного захисту України (м. Черкаси).

Науковий керівник:

доктор наук з державного управління, професор,
Заслужений працівник освіти України
ДОМБРОВСЬКА Світлана Миколаївна,
Національний університет цивільного захисту
України, в.о. проректора з наукової роботи.

Офіційні опоненти:

доктор наук з державного управління, професор
АНТОНОВА Людмила Володимирівна,
Чорноморський національний університет імені
Петра Могили, професор кафедри обліку і
аудиту;

доктор наук з державного управління, професор
ОРЛОВА Наталія Сергіївна,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі,
професор кафедри публічного управління та
адміністрування.

Захист відбудеться «23» серпня 2025 р. о 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.707.03 Національного університету цивільного захисту України за адресою: 18034, м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, зал засідань (1-й поверх).

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного університету цивільного захисту України за адресою: 18034, м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8.

Автореферат розісланий «23» липня 2025 р.

Вчений секретар
Спеціалізованої вченої ради

Сергій ТАРАСОВ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах реформування системи публічного управління та її цифровізації особливого значення набуває трансформація механізмів публічного адміністрування та визначення їх ролі у формуванні демократичного суспільства в контексті євроінтеграційного вектору розвитку України. Важливість розвитку публічного адміністрування для подальшої євроінтеграції країни та реалізації стратегії реформування державного управління в Україні є одним із ключових завдань, поставлених урядом, які визначено в Національній програмі інформатизації, Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні, Стратегії реформування державного управління України на 2022-2025 роки, Плані України (Ukraine Facility), Плані заходів щодо переведення публічних послуг в електронну форму до 2026 року, Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 рр., Національній стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 р., Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності до 2030 року, Цілях сталого розвитку України на період до 2030 року.

Ефективний розвиток механізмів публічного управління та адміністрування в Україні є важливим євроінтеграційним чинником, що сприяє гармонізації взаємодії органів державної влади із суспільством, бізнесом, інститутами громадянського суспільства, та дає змогу підвищити ефективність, відкритість, прозорість діяльності органів державного управління. Цифровізація процесів публічного управління та адміністрування, модернізація системи надання адміністративних послуг є потужними факторами розвитку механізмів публічного адміністрування в Україні, як умови вдосконалення функціонування органів державної влади в умовах євроінтеграції.

Необхідною умовою для реалізації стратегічних державних завдань щодо реформування державного управління в умовах євроінтеграції є розробка рекомендацій щодо реалізації механізмів публічного адміністрування України, що і зумовлює актуальність обраної теми.

Теоретичне висвітлення особливостей публічного адміністрування та інструментів його реалізації в контексті реалізації реформи державного управління досліджено такими науковцями, як Антонова Л.В., Бобровська О.Ю., Вороніна Ю.Є., Дегтяр А.О., Домбровська С.М., Зеніна-Біліченко А.С., Кальниш Ю.Г., Лозинська Т.М., Орлова Н.С., Тимцуник В.І. Теоретичні, практичні та методологічні питання розвитку інструментів публічного адміністрування в умовах інформаційного суспільства, напрямів удосконалення механізмів публічного адміністрування щодо надання адміністративних послуг на основі визнаних європейських стандартів для підвищення якості вітчизняної системи надання адміністративних послуг у своїх працях дослідили сучасні фахівці: Краковська А.Є., Лопушинський І.П., Осадчий А.Ю., Соловійова О.М., Тимощук В.П., Хлібороб Н.Є., Циганов О.Г., Чупрій Л.В. Але для формування дієвої та сучасної системи державного управління в Україні потрібні нові механізми публічного адміністрування, які враховуватимуть європейські вимоги надання адміністративних послуг та формування ефективної взаємодії всіх органів влади з

суспільством.

Незважаючи на значний обсяг наукових напрацювань теоретичного та практичного характеру у сфері публічного управління та адміністрування, постає необхідність у комплексному дослідженні питань реалізації механізмів публічного адміністрування України в умовах євроінтеграції, що і зумовлює актуальність обраної теми дослідження, постановку його мети та завдань.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи «Розробка наукових основ державного управління у сфері безпеки ринку соціально-економічних послуг України з точки зору цивільного захисту» (державний реєстраційний номер 0112U002587), що розробляється навчально-науково-виробничим центром Національного університету цивільного захисту України. Конкретно дисертантом визначено основні підходи до використання інноваційних (цифрових) технологій публічного адміністрування у діяльності органів публічної влади на регіональному рівні; проведено огляд сучасного стану механізмів публічного адміністрування органів публічної влади на регіональному рівні.

Мета й завдання дослідження. Метою роботи є обґрунтування теоретико-методичних підходів та розробка науково-практичних рекомендацій щодо реалізації механізмів публічного адміністрування України в умовах євроінтеграції та цифровізації для реформування державного управління, імплементації європейських стандартів в сфері надання державних послуг.

Для досягнення зазначеної мети в дисертації було поставлено та вирішено такі завдання:

- узагальнити наукові підходи щодо сутності та змісту поняття «публічне адміністрування» з урахуванням сучасних наукових підходів;
- визначити концептуальні засади механізму публічного управління та адміністрування в умовах євроінтеграції;
- систематизувати інструменти європейського нормативно-правового регулювання реалізації механізмів публічного управління та адміністрування для забезпечення їх подальшої імплементації в Україні в рамках європейської інтеграції;
- узагальнити європейський досвід трансформації механізмів публічного адміністрування для використання цього досвіду у вітчизняній практиці;
- проаналізувати стан розвитку системи надання адміністративних послуг в Україні для удосконалення механізмів публічного адміністрування в умовах євроінтеграції;
- визначити функціональні можливості державних реєстрів та напрями їх розвитку в умовах цифровізації;
- запропонувати шляхи підвищення якості надання адміністративних послуг в Україні відповідно до європейських стандартів;
- розробити напрями реформування механізмів публічного адміністрування України в умовах євроінтеграції.

Об'єктом дослідження є процес реалізації механізмів публічного адміністрування в Україні.

Предметом дослідження є теоретичні і практичні положення публічного адміністрування в Україні в умовах євроінтеграції.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертаційного дослідження

становлять загальнонаукові та спеціальні методи пізнання економічних явищ і механізмів публічного адміністрування в сучасних європейських і національних економіках. Основні наукові результати дисертаційної роботи були отримані за допомогою використання таких методів, як: історичний – при дослідженні особливостей нормативного забезпечення діяльності з надання адміністративних послуг в Україні; систематизації та узагальнення – у ході дослідження європейського досвіду трансформації механізмів публічного адміністрування, інструментів моніторингу та оцінювання якості публічних послуг; методи аналізу і синтезу – при дослідженні наукових підходів до визначення поняття «публічне адміністрування», принципів публічного управління і адміністрування, визначенні ключових досягнень та проблем розвитку системи надання адміністративних послуг, шляхів підвищення якості надання адміністративних послуг в Україні; структурно-функціональний метод – при визначенні концептуальних засад механізму публічного управління та адміністрування України в умовах євроінтеграції; порівняльний аналіз – для оцінки національної системи надання адміністративних послуг в Україні, аналізу взаємодії популярних державних реєстрів та інформаційних систем, оцінки цифрової зрілості державних реєстрів України. Системний підхід надав змогу визначити напрями реформування механізмів публічного адміністрування України в умовах євроінтеграції.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, закони України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, дані Міністерства цифрової трансформації України, Центру політико-правових реформ, Українського центру європейської політики, Центру досліджень державного управління, Лабораторії законодавчих ініціатив, дані електронних платформ та порталів, обласних, районних, міських державних адміністрацій, довідкові та інформаційні видання професійних міжнародних організацій (Європейської Комісії, Організації економічного співробітництва та розвитку, Програми розвитку організації об'єднаних націй) щодо стану розвитку системи надання адміністративних послуг та механізмів публічного адміністрування, матеріали власних досліджень автора.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в обґрунтуванні, поглибленні та розробці науково-методичних та практичних рекомендацій щодо реалізації механізмів публічного адміністрування України в умовах євроінтеграції для імплементації європейських стандартів в сфері надання державних послуг, їх цифровізації та подальшої трансформації державного управління.

Наукова новизна одержаних результатів розкривається в таких положеннях:
вперше:

запропоновано стратегічний підхід до системної трансформації механізмів публічного адміністрування в Україні, що ґрунтується на теоретико-прикладному обґрунтуванні та розробці комплексних напрямів і завдань за основними критеріями європейських стандартів та вимог сучасного державного управління, а саме: підвищення якості надання адміністративних послуг; збільшення частки послуг, доступних в електронній формі; зменшення адміністративного навантаження на бізнес та громадян, - для забезпечення повноцінної інтеграції країни в європейське співтовариство та цифровий простір європейських країн;

удосконалено:

- методичний підхід щодо оцінки цифрової зрілості державних реєстрів (Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, Державний реєстр речових прав на нерухоме майно, Державний реєстр актів цивільного стану громадян, Державний земельний кадастр, Реєстр застрахованих осіб) на основі матричного аналізу за показниками (кількість законодавчих актів, що регулюють функціонування, механізми та інструменти доступу до реєстру, особливості бізнес-процесів внесення даних у реєстри, структура бази даних, кількість послуг, спосіб надання послуг, взаємодія між державними реєстрами) для покращення роботи реєстрів та порядку їх ведення на шляху до членства в Європейському союзі;

- напрями підвищення якості надання адміністративних послуг (визначення єдиних державних стандартів якості надання адміністративних послуг; оцінювання якості їх надання з використанням європейських інструментів моніторингу; розвиток системи електронних послуг; забезпечення конфіденційності та безпеки даних у державних інформаційних системах) в Україні на засадах європейських стандартів для забезпечення доступності адміністративних послуг та покращення ефективності реалізації механізмів публічного адміністрування України в умовах євроінтеграції;

- концептуальні засади механізму публічного управління та адміністрування в Україні на основі визначення його принципів (верховенство права, законність, гласність, участь та рівноправність громадян в управлінні, адаптивність, демократичність, субсидіарність, відповідальність, підзвітність, зворотній зв'язок, ефективність, систематичний моніторинг; цифровізація, управління змінами, якісні послуги; доступність; прозорість і відкритість, професійний розвиток), функцій (планування, організація та керівництво, мотивація, координація та контроль), методів (правового регулювання, адміністративні, економічні, соціально-політичні, соціально-психологічні та морально-етичні), завдань (вдосконалення механізмів інтеграції системи органів державної влади на різних рівнях управління, вдосконалення управлінської моделі раціональної взаємодії органів державної влади з органами місцевого самоврядування, забезпечення та реалізація прав і свобод громадян з урахуванням євроінтеграційних аспектів розвитку, надання якісних та доступних адміністративних послуг європейського рівня) для реалізації реформи державного управління в умовах євроінтеграції України;

дістали подальшого розвитку:

- понятійно-категорійний апарат дослідження шляхом доповнення та уточнення змісту категорії «публічне адміністрування», що розглядається в роботі через призму сучасних наукових підходів (політичний, правовий, управлінський, професійний) та відрізняється від інших євроінтеграційним спрямуванням, а саме: «публічне адміністрування» визначається як регламентована нормативно-правовими актами діяльність суб'єктів публічного адміністрування, яка охоплює всі гілки влади та направлена на задоволення потреб суспільства шляхом впровадження у практику діяльності основних принципів публічного управління та адміністрування, що сприяють реалізації європейського вибору України, прийняття адміністративних рішень та надання якісних та доступних адміністративних послуг європейського рівня;

- систематизація ключових європейських нормативно-правових актів щодо реалізації механізмів публічного управління та адміністрування за векторами

розвитку цифрової трансформації Європи (розробка та координація державної стратегії розвитку, цифрові послуги, відкриті дані, адміністративна процедура, електронна ідентифікація, кібербезпека), що дозволить визначити прогрес їх імплементації в Україні та пріоритети законодавчих змін в процесі уніфікації правового регулювання механізмів публічного адміністрування в умовах євроінтеграції;

- узагальнення пріоритетів трансформації механізмів публічного адміністрування в країнах Європейського союзу (Австрія, Бельгія, Болгарія, Великобританія, Данія, Естонія, Греція, Латвія, Литва, Нідерланди, Німеччина, Норвегія, Польща, Словенія, Франція), серед яких: затвердження інтегративної та упорядкованої системи законодавчих актів, вдосконалення мережі центрів надання публічних послуг, забезпечення комплексної системи контролю та управління якістю адміністративних послуг, впровадження сучасних цифрових технологій, покращення навичок працівників з обслуговування громадян, захист даних та кібербезпека, - для їх адаптації в Україні та впровадження в національну практику;

- напрями модернізації системи надання адміністративних послуг в Україні (розвиток мережі ЦНАП та її модернізація для дотримання принципу безбар'єрності для осіб з обмеженими фізичними можливостями; інтеграція адміністративних послуг до ЦНАП та децентралізація повноважень; перегляд та оптимізація процедур надання адміністративних послуг; впровадження автоматизованих електронних систем з урахуванням тенденцій цифрової трансформації; забезпечення високої якості надання адміністративних послуг) на основі оцінки та порівняння показників національної системи надання адміністративних послуг та розвитку мережі ЦНАП для забезпечення прогресу реформи державного управління.

Практичне значення одержаних результатів визначається тим, що наукові висновки та узагальнення дисертаційного дослідження доведено до рівня конкретних напрямів, які є засадами для їхнього впровадження в практику державного управління з метою розвитку механізмів публічного адміністрування та імплементації європейських стандартів в сферу надання державних послуг. Одержані наукові розробки можуть бути рекомендовані центральним та місцевим органам влади з метою розвитку та здійснення заходів щодо реалізації реформи державного управління в Україні.

Практичні рекомендації щодо удосконалення механізмів публічного адміністрування в Україні використовуються:

- у діяльності Управління екології при Миколаївській обласній військовій адміністрації в частині а) удосконалення процесів надання адміністративних послуг екологічного спрямування; б) при розробці заходів для посилення взаємодії з Центрами надання адміністративних послуг (ЦНАП) задля підвищення доступності й якості сервісу; в) у контексті впровадження сучасних цифрових підходів до управління у сфері екології (довідка про впровадження №01-37/1435 від 18.02.2025 р.);

- у діяльності Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса), відділом державної реєстрації актів цивільного стану у місті Миколаєві в частині а) удосконалення процесів надання адміністративних послуг у сфері державної реєстрації; б) впровадження електронних сервісів у відповідності до принципів цифрової трансформації; в) підвищення якості взаємодії з громадянами

через співпрацю з ЦНАПами (довідка про впровадження № 112-81 від 15.01.2025 р.);

- у діяльності Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса), відділом державної реєстрації актів цивільного стану у місті Миколаєві в частині а) удосконалення процесів надання адміністративних послугу сфері державної реєстрації; б) впровадження електронних сервісів у відповідності до принципів цифрової трансформації; в) підвищення якості взаємодії з громадянами через співпрацю з ЦНАПами (довідка про впровадження № 112-81 від 15.01.2025 р.);

- у діяльності Територіального сервісного центру №2341 РСЦ ГСЦ МВС у Дніпропетровській та Запорізькій областях в частині впровадження сучасних цифрових підходів надання державних послуг, що належать до компетенції системи сервісних центрів МВС, а також вивчення, узагальнення та поширення передового досвіду в зазначеній сфері (довідка про впровадження № 184а від 30.04.2025 р.).

Крім того, теоретичні положення та наукові результати дисертаційного дослідження, зокрема уточнення понятійно-категоріального апарату; обґрунтування концептуальних засад механізму публічного управління та адміністрування в умовах євроінтеграції; систематизація напрямів реформування механізмів публічного адміністрування України в умовах євроінтеграції використовувалися в навчальному процесі Національного університету цивільного захисту України, зокрема, при викладанні здобувачам вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти (спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування») таких дисциплін, як «Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування» і «Публічне управління та адміністрування в економічній сфері».

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою роботою. Висновки й результати, які характеризують наукову новизну, отримано і сформульовано автором особисто. Внесок автора в колективні наукові роботи конкретизовано у списку публікацій.

Апробація результатів дисертації. Основні положення й результати дисертації доповідалися, обговорювалися та опубліковані в збірнику наукових праць «Соціально-гуманітарний вісник» та в матеріалах наукових конференцій, серед яких: міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми фінансової системи України» (м. Черкаси, 21 листопада 2024 р.), Всеукраїнська науково-практична конференція «Національна безпека в умовах війни, післявоєнної відбудови та глобальних викликів XXI століття» (м. Житомир, 12-13 грудня 2024 р.), II науково-практична конференція «Сучасні стратегії сталого розвитку держави та суспільства: наукові горизонти та перспективи» (м. Хмельницький, 25 лютого 2025 р.) ; II міжнар. наук.-практ. конф. «Світовий досвід публічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності: митна безпека та протидія корупції» (м. Дніпро, 23 травня 2025 р.); XXII міжнар. наук. конф «Ольвійський форум – 2025 : стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі. Реформування публічного управління та адміністрування в умовах децентралізації влади та наближення її до європейських стандартів» (м. Миколаїв, 16–21 червня 2025 р.).

Публікації. Результати дослідження опубліковано в 11 наукових працях

загальним обсягом 3,2 друк. арк. (особисто автора – 2,6 друк. арк.), серед яких 1- стаття у науковому періодичному виданні, що проіндексовано у базі даних Web of Science Core Collection, 4 - статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, 6- публікації у матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи становить 273 стор., із них 222 стор. – це основний текст. Список використаних джерел із 215 найменувань. Робота містить 38 рисунків, 12 таблиць та 4 додатки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено стан її наукової розробки, з'ясовано зв'язок із науковими програмами, планами, темами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, наведено відомості про їх апробацію й оприлюднення.

У **розділі 1 – «Теоретичні засади формування та розвитку публічного адміністрування в Україні»** – досліджено теоретичні аспекти публічного адміністрування в контексті реалізації реформи державного управління, організаційно-правове регулювання публічного адміністрування в умовах євроінтеграції, європейський досвід трансформації механізмів публічного адміністрування

На основі дослідження теоретичних засад публічного адміністрування в контексті реалізації реформи державного управління узагальнено категорійно-понятійний апарат та теоретичні підходи до визначення терміну «публічне адміністрування». Доведено, що різноманіття підходів до визначення терміну пояснюється формуванням тверджень на основі різних аспектів, системних позицій функціонування та сфери застосування. Удосконалено визначення поняття «публічне адміністрування», як регламентована нормативно-правовими актами діяльність суб'єктів публічного адміністрування, яка охоплює всі гілки влади та направлена на задоволення потреб суспільства шляхом впровадження у практику діяльності основних принципів публічного управління та адміністрування, що сприяють реалізації європейського вибору України, прийняття адміністративних рішень та надання якісних та доступних адміністративних послуг європейського рівня.

Дослідження наукових підходів до визначення принципів публічного управління та адміністрування, ключових принципів публічного управління країн Європейського союзу (ЄС) дозволило виділити головні принципи публічного адміністрування, що сприяють реалізації європейського вибору України (верховенство права, законність, гласність, участь та рівноправність громадян в управлінні, адаптивність, демократичність, субсидіарність, відповідальність, підзвітність, зворотній зв'язок, ефективність, систематичний моніторинг; цифровізація, управління змінами, якісні послуги; доступність; прозорість і відкритість, професійний розвиток), реалізація яких дозволить підвищити якість обслуговування та якість роботи органів державного управління в умовах євроінтеграції.

Узагальнено концептуальні засади механізму публічного управління та адміністрування України в умовах євроінтеграції, який включає принципи (верховенство права, законність, гласність, участь та рівноправність громадян в управлінні, адаптивність, демократичність, субсидіарність, відповідальність, підзвітність, зворотній зв'язок, ефективність, систематичний моніторинг; цифровізація, управління змінами, якісні послуги; доступність; прозорість і відкритість, професійний розвиток), функції (планування, організація та керівництво, мотивація, координація та контроль), методи (правового регулювання, адміністративні, економічні, соціально-політичні, соціально-психологічні та морально-етичні), завдання реалізації (вдосконалення механізмів інтеграції системи органів державної влади на різних рівнях управління, вдосконалення управлінської моделі раціональної взаємодії органів державної влади з органами місцевого самоврядування, забезпечення та реалізація прав і свобод громадян з урахуванням євроінтеграційних аспектів розвитку, надання якісних та доступних адміністративних послуг європейського рівня).

Досліджено особливості інституційного забезпечення реалізації механізму публічного управління та адміністрування в Україні. Виділено інструменти публічного адміністрування (нормативні акти, індивідуальні акти, адміністративні акти, адміністративні договори, адміністративна процедура, адміністративні послуги). Узагальнення інформації щодо обраних автором суб'єктів публічного управління та адміністрування (Міністерство соціальної політики України, Міністерство юстиції України, Міністерством оборони України, Міністерство аграрної політики та продовольства України, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство економіки України, Державна служба України з питань геодезії, картографії, Державна податкова служба України, Державна митна служба України, Національне агентство з питань запобігання корупції, Пенсійний фонд України, виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, територіальні громади, центри надання адміністративних послуг (ЦНАП)), особливостей адміністрування та надання інформації з державних реєстрів, баз даних, електронних сервісів та платформ, роботу яких забезпечують дані суб'єкти, доводить, що зазначені інструменти публічного адміністрування перебувають в активній фазі розбудови функціоналу, з акцентом на подальшу інтеграцію з європейськими системами.

Досліджено нормативно-правове забезпечення регулювання публічного управління та адміністрування України в умовах євроінтеграції та етапи розвитку нормативного забезпечення діяльності з надання адміністративних послуг, цифровізації сфери адміністративних послуг, як одного з пріоритетів публічної політики України.

На основі дослідження європейського досвіду системи надання адміністративних послуг (Австрія, Бельгія, Болгарія, Великобританія, Данія, Естонія, Греція, Латвія, Литва, Нідерланди, Німеччина, Норвегія, Польща, Словенія, Франція) за векторами розвитку цифрової трансформації Європи (розробка та координація державної стратегії розвитку, цифрові послуги, відкриті дані, адміністративна процедура, електронна ідентифікація, кібербезпека) та дослідження вітчизняної нормативно-правової бази державного регулювання реалізації механізму публічного адміністрування дозволили зробити висновок, що впродовж останніх років Україна здійснила значні кроки у гармонізації свого

законодавства з європейськими стандартами та досягла вагомих результатів у їх впровадженні.

У розділі 2 – «Оцінка реалізації механізмів публічного адміністрування в Україні в умовах євроінтеграції» – визначено особливості оцінки національної системи надання адміністративних послуг в Україні, проведено аналіз інструментів реалізації механізму публічного адміністрування в Україні, досліджено принципи адміністративної процедури в умовах реалізації євроінтеграційних реформ.

За результатами дослідження виявлено, що оптимізація системи надання адміністративних послуг є одним з напрямів реформи державного управління та завданням Стратегії реформування державного управління України на 2022-2025 рр., до головних завдань якої віднесено: розвиток мережі ЦНАП; забезпечення подальшої інтеграції послуг до ЦНАП та децентралізація повноважень; запровадження єдиної системи моніторингу та оцінки якості надання адміністративних послуг; перегляд та оптимізація процедур надання адміністративних послуг.

На основі аналізу динаміки створення ЦНАПів та їх регіонального розподілу визначено, що найбільшу кількість ЦНАПів в 2023-2024 рр. створено в Львівській, Дніпропетровській, Вінницькій областях. Найбільшу частку мережі займають віддалені робочі місця (61%) та ЦНАП (25%). Більшість ЦНАП розташовані у зручному місці та максимально відповідають найкращим стандартам формату «Open Space», стандартам інклюзивності, безбар'єрності приміщень (72%) а також забезпечують на високому рівні супутні послуги. Аналіз кількості та структури наданих послуг доводить, що найпопулярнішими послугами, що надаються через ЦНАП, є реєстрація місця проживання, послуги соціального характеру, реєстрація нерухомості, паспортні послуги, земельні послуги, реєстрація внутрішньо переміщених осіб, послуги для ветеранів.

Дослідження інформаційного забезпечення діяльності ЦНАП дозволило виділити найбільш поширені інформаційно-комунікаційні системи у ЦНАП (система «електронної черги», система електронного документообігу та обліку адміністративних послуг, системи відеонагляду, пожежної та охоронної сигналізації, надання першої медичної допомоги, тощо). На основі дослідження аспектів інтеграції адміністративних послуг до ЦНАПів доведено, що протягом 2024 року зросла інтеграція популярних послуг у ЦНАПах; усі ЦНАП мають доступи до державних реєстрів, що є необхідними для надання базових послуг; цільові показники рівня інтегрованості досягнуті за всіма напрямками адміністративних послуг.

Визначено основні принципи надання адміністративних послуг та головні критерії оцінки якості надання адміністративних послуг (ефективність, доступність, відповідність). Результати оцінки якості адміністративних послуг свідчать про високий рівень задоволеності суб'єктів звернення до ЦНАПів: якістю наданих послуг (95,6%), місцем надання послуги (97,2%), загальним процесом надання послуги (96,5%), персоналом (97%). Узагальнено основні причини незадоволеності громадян загальним процесом надання адміністративних послуг: тривале обслуговування, невчасність надання послуг, довгі черги.

Результати дослідження особливостей розвитку державних електронних послуг свідчать, що в Україні зберігається високий рівень користування державними електронними послугами, 78% українців є регулярними

користувачами інтернету, 55% громадян користуються державними е-послугами, 52% громадян найбільш зручним і ефективним способом отримання адміністративних послуг вважають – онлайн (11% – відвідування ЦНАП), в середньому громадяни використовують близько 3 послуг на рік, при цьому 84% користувачів оцінюють досвід отримання послуг онлайн позитивно. Виділено основні проблеми, що негативно впливають на розвиток державних послуг: цифрова нерівність суспільства, недостатньо високий рівень інформаційної безпеки, кіберзлочинність та ін.

Проаналізовано інформаційне забезпечення, структуру, технічні та функціональні властивості державних порталів, платформ, які сприяють покращенню обміну інформацією та розвитку електронних послуг. За результатами оцінки цифрової зрілості державних реєстрів (Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (ЄДР), Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (ДРРП), Державного реєстру актів цивільного стану громадян (ДРАЦС), Державного земельного кадастру (ДЗК), Реєстру застрахованих осіб (РЗО)) за показниками кількості законодавчих актів, що регулюють функціонування, механізмів та інструментів доступу до реєстру, особливостей бізнес-процесів внесення даних у реєстри, структури бази даних, кількості послуг, способу надання послуг, взаємодії між державними реєстрами визначено, що ЄДР та ДРАЦС мають високий рівень цифрової зрілості, що свідчить про відповідність функціоналу державного реєстру сучасним тенденціям цифровізації та євроінтеграційному напрямку розвитку. Найнижчий показник цифрової зрілості має ДРРП, що доводить наявність проблемних питань у порядку ведення та роботі реєстру та необхідність його вдосконалення.

Результати розрахунку цифрової зрілості державних реєстрів наведено на рис.1.

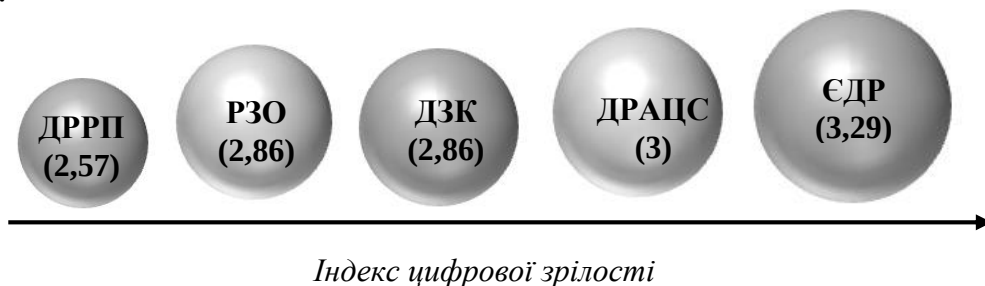

Рис. 1. Розрахунок цифрової зрілості державного реєстру

Запропоновано заходи покращення роботи реєстрів та порядку їх ведення, реалізація яких дозволить покращити доступність та якість електронних послуг та досягти європейських стандартів надання публічних послуг.

Закон України «Про адміністративну процедуру» став однією з важливих складових процесу державної реформи публічного управління, що наближає країну ближче до членства в ЄС. Для європейських партнерів це є ключовим інструментом у подоланні корупції в державному управлінні на різних рівнях, інструментом поваги до прав бізнесу та громадян та механізмом забезпечення оскарження негативних рішень щодо бізнесу чи громадян. Виділено принципи адміністративної процедури, які є основоположними правилами та стандартами взаємодії держави з громадянами та сприяють інтеграції у Європейське співтовариство. Досліджено співвідношення етапів надання електронних

адміністративних послуг та принципів адміністративної процедури, які супроводжують процес надання адміністративної послуги та визначають правила взаємодії бізнесу, громадян з органами публічної влади. Визначено складові належної адміністративної послуги (законність, відкритість, доступність і недискримінація, проактивність, комплексність, ефективна е-форма, зручність оплати, участь особи, результативність, своєчасність, обґрунтованість та мотивування, оскарження, юридична визначеність), що створює передумови для подальшого зближення з європейською спільнотою та демонструє готовність України адаптувати державні інститути до європейських вимог.

У розділі 3 – «Розвиток механізмів публічного адміністрування в Україні в умовах євроінтеграції» – визначено механізми регулювання плати за надання адміністративних послуг країн світу, ЄС та України, досліджено шляхи підвищення якості надання адміністративних послуг відповідно до європейських стандартів, запропоновано напрями реформування механізмів публічного адміністрування України в умовах євроінтеграції.

Дослідження механізмів регулювання плати за надання адміністративних послуг країн ЄС дозволило виділити систему нормативно-правового забезпечення, яка регулює сектор адміністративних послуг ЄС та плати: Договір про заснування ЄС, Договір про функціонування ЄС, Директива про послуги Європейського Парламенту і Ради 2006/1234, Хартія засадничих прав ЄС. На основі узагальнення інформації щодо регулювання оплати та надання адміністративних послуг окремих країн ЄС (Болгарія, Естонія, Латвія, Литва, Нідерланди, Німеччина, Польща, Чеська республіка, Швеція, Франція, Фінляндія) виділено загальні принципи визначення розміру адміністративного збору (плата покриває собівартість послуги, але якщо послуга є суспільно важливою, плата може бути зменшена/відсутня; послуги, які мають економічне значення для отримувача можуть оплачуватись у розмірі більше їх собівартості), які є прийнятними для України. Суми зборів та витрат за отримання адміністративних послуг є переважно фіксованими, розміри зборів диференційовані залежно від категорії послуги, її собівартості, попиту, соціального значення та часу надання публічної послуги.

Виділено проблеми, пов'язані з регулюванням адміністративного збору в Україні: низький розмір адміністративного збору для більшості адміністративних послуг, необґрунтовані розміри адміністративного збору за деякі послуги, непрозорість системи розрахунку розмірів зборів, недостатнє фінансування системи, недостатність ресурсів для забезпечення організації надання адміністративних послуг та ін. В умовах відсутності загального механізму державного регулювання платних державних послуг чи оплати адміністративного збору в Україні виділено ключові аспекти державної політики щодо плати за адміністративні послуги для вирішення вищезазначених проблем.

Доведено, що якість адміністративних послуг є одним із критеріїв ефективності діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Виділено транснаціональні проекти та ініціативи країн ЄС (програма PROGRESS, Європейська якість соціальних послуг, Новий стандарт якості EQUASS Assurance), направлені на підтримку якості публічних послуг, які відповідають вимогам Директиви про послуги на внутрішньому ринку, Протоколу

26 Treaty on the Functioning of the European Union, добровільної Європейської структури якості, Добровільної європейської рамки якості соціальних послуг.

На основі дослідження європейського досвіду виділено європейські стандарти забезпечення якості публічних послуг (своєчасність, відкритість, безперервність, комплексність, безоплатність, доступність, гарантування індивідуальних прав, задоволення потреб громадян) та ключові вектори політики управління якістю адміністративних послуг в європейських країнах (створення доступних та гнучких умов для отримання публічних послуг; пошук найбільш ефективного надавача послуг; розвиток цифровізації та впровадження інформаційних технологій у практику надання адміністративних послуг; перерозподіл повноважень та наближення послуг до споживача).

Узагальнено основні інструменти моніторингу та оцінювання якості публічних послуг за рекомендаціями Всесвітнього альянсу громадської участі CIVICUS (звіти за результатами опитування зацікавлених сторін; картки громадського звітування; система показників громади; відслідковування безпосередніх результатів надання послуг або реалізації програм; моніторинг та оцінювання з боку громади; соціальні аудити, метод «таємний покупець»), головним аспектом реалізації яких є систематичність та системність.

Регіональний аналіз якості надання адміністративних послуг в Україні свідчить про значну неоднорідність у рівні доступності та якості послуг між різними регіонами країни. На основі узагальнення досвіду європейських країн і наявних проблем поліпшення якості адміністративних послуг визначено шляхи підвищення якості надання адміністративних послуг в Україні: вдосконалення нормативно-правових основ діяльності суб'єктів надання адміністративних послуг, визначення єдиних державних стандартів якості надання послуг та проведення постійного державного моніторингу процесу надання послуг, оцінювання якості надання адміністративних послуг з використанням європейських інструментів моніторингу та оцінювання якості публічних послуг, забезпечення в процесі оцінки якості послуг, що надаються, прозорості їх надання та участі громадськості, впровадження єдиної системи управління якістю адміністративних послуг, розвиток системи електронних послуг для спрощення та автоматизації адміністративних процедур, підвищення кваліфікації та психологічна підготовка персоналу, що безпосередньо задіяний у процесі надання адміністративних послуг, забезпечення конфіденційності та безпеки даних у державних інформаційних системах.

З метою нівелювання факторів, що стримують ефективне впровадження сучасних адміністративних практик в Україні, вирішення актуальних проблем функціонування та створення в Україні ЦНАП запропоновано стратегічний підхід до системної трансформації механізмів публічного адміністрування в Україні, що ґрунтується на теоретико-прикладному обґрунтуванні та розробці комплексних напрямів і завдань за основними критеріями європейських стандартів та вимог сучасного державного управління (табл.1)

Таблиця 1

Напрями реформування механізмів публічного адміністрування України в умовах євроінтеграції

Напрямок	Ключові завдання
Підвищення якості надання адміністративних послуг	затвердження єдиних державних стандартів якості надання послуг; запровадження системи моніторингу та оцінки якості надання адміністративних послуг з використанням європейських інструментів моніторингу; впровадження єдиної комплексної системи управління якістю адміністративних послуг; забезпечення в процесі оцінки якості послуг, що надаються, прозорості їх надання та участі громадськості; підвищення кваліфікації працівників, які безпосередньо задіяні у процесі надання послуг, їх психологічна підготовка, розвиток цифрових компетентностей; впровадження єдиної методики обчислення вартості державних адміністративних послуг; раціоналізація адміністративних зборів за надання адміністративних послуг;
Збільшення частки послуг, доступних в електронній формі	впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; підвищення доступності цифрової інфраструктури в регіонах країни; розвиток публічних електронних реєстрів, системи електронної ідентифікації та доступу до електронних публічних послуг відповідно до стандартів ЄС; прискорене впровадження електронних урядових сервісів та платформ з урахуванням тенденцій цифрової трансформації; функціонування та використання системи електронної взаємодії органів виконавчої влади відповідно до вимог законодавства ЄС;
Зменшення адміністративного навантаження на бізнес та громадян	спрощення процедур з надання адміністративних послуг; інтеграція базових послуг; застосування цифрових технологій та електронного урядування; уніфікації процедури вирішення адміністративних справ; забезпечення доступу до кіберрезерву ЄС у межах програми «Цифрова Європа»; підвищення безпеки та посилення рівня захисту державних інформаційних ресурсів та критичної інформаційної інфраструктури від кібератак

Реалізація розроблених напрямів та завдань реформування механізмів публічного адміністрування України в умовах євроінтеграції сприятиме підвищенню доступності та прозорості адміністративних послуг для громадян, забезпечить створення міцної основи для повноцінної інтеграції країни в європейське співтовариство.

ВИСНОВКИ

У рамках дослідження розширено концептуальні положення механізму публічного управління та адміністрування в умовах євроінтеграції, враховуючи пріоритетні завдання реформи державного управління та цифровізації державних послуг в Україні, що надало змогу вирішити актуальну наукову проблему стосовно розробки науково-практичних та методичних рекомендацій щодо реалізації

механізмів публічного адміністрування України в умовах євроінтеграції. Отриманий результат розкривається в таких висновках і положеннях:

1. На основі дослідження історичних засад формування публічного адміністрування, сучасних наукових підходів вітчизняних та зарубіжних вчених до визначення сутності поняття «публічне адміністрування» (політичний, правовий, управлінський, професійний та інші), різноманітність яких пояснюється формуванням тверджень на основі різних аспектів, форм, системних позицій змісту діяльності зазначеної системи, запропоновано теоретичний підхід до визначення поняття «публічне адміністрування», який відрізняється від інших євроінтеграційним вектором наряду та визначає його як регламентовану нормативно-правовими актами діяльність суб'єктів публічного адміністрування, яка охоплює всі гілки влади та направлена на задоволення потреб суспільства шляхом впровадження у практику діяльності основних принципів публічного управління та адміністрування, що сприяють реалізації європейського вибору України, прийняття адміністративних рішень та надання якісних та доступних адміністративних послуг європейського рівня.

2. Узагальнення наукових підходів до публічного управління та адміністрування дало змогу виділити головні принципи публічного управління та адміністрування, що сприяють реалізації європейського вибору України: верховенство права, законність, гласність, участь та рівноправність громадян в управлінні, адаптивність, демократичність, субсидіарність, відповідальність, підзвітність, зворотній зв'язок, ефективність, систематичний моніторинг; цифровізація, управління змінами, якісні послуги; доступність; прозорість і відкритість, професійний розвиток. На основі дослідження системоутворюючих елементів формування та розвитку публічного управління та адміністрування в Україні вдосконалено концептуальні засади механізму публічного управління та адміністрування в умовах євроінтеграції шляхом визначення принципів, функцій (планування, організація та керівництво, мотивація, координація та контроль), методів (правового регулювання, адміністративні, економічні, соціально-політичні, соціально-психологічні та морально-етичні), завдань (вдосконалення механізмів інтеграції системи органів державної влади на різних рівнях управління, вдосконалення управлінської моделі раціональної взаємодії органів державної влади з органами місцевого самоврядування, забезпечення та реалізація прав і свобод громадян з урахуванням євроінтеграційних аспектів розвитку, надання якісних та доступних адміністративних послуг європейського рівня) для реалізації реформи державного управління в умовах євроінтеграції України.

3. Визначення особливостей європейського нормативно-правового регулювання реалізації механізмів публічного управління та адміністрування дало змогу систематизувати за векторами розвитку цифрової трансформації Європи ключові європейські нормативно-правові акти щодо реалізації механізмів публічного управління та адміністрування (розробка та координація державної стратегії розвитку, цифрові послуги, відкриті дані, адміністративна процедура, електронна ідентифікація, кібербезпека), що дозволить визначити пріоритети законодавчих змін в процесі уніфікації правового регулювання механізмів публічного адміністрування України у процесі розвитку європейської інтеграції.

4. На основі дослідження європейського досвіду системи надання адміністративних послуг (Австрія, Бельгія, Болгарія, Великобританія, Данія, Естонія, Греція, Латвія, Литва, Нідерланди, Німеччина, Норвегія, Польща,

Словенія, Франція) визначено ключові інститути сфери публічного адміністрування, які координують процеси реформування публічного адміністрування в країнах ЄС, загальні інструменти реалізації публічного адміністрування (орієнтація діяльності органів державного управління на результати, підвищення якості державних послуг), головні напрямки реформування публічного адміністрування в ЄС (цифровізація, спрощення розподілу відповідальності між рівнями влади, удосконалення розробки та впровадження політики, державна зайнятість, адміністративне спрощення, підвищення ефективності судової системи, модернізація державних послуг) та ключові пріоритети трансформації механізмів публічного адміністрування в країнах ЄС (затвердження інтегративної та упорядкованої системи законодавчих актів, вдосконалення мережі центрів надання публічних послуг, забезпечення комплексної системи контролю та управління якістю адміністративних послуг, впровадження сучасних цифрових технологій, покращення навичок працівників з обслуговування громадян, захист даних та кібербезпека). Доведено, що впровадження європейського досвіду публічного адміністрування в вітчизняну практику дозволить підвищити рівень довіри до сфери публічного адміністрування, відкрити нові перспективи для економічного розвитку України та співробітництва з розвиненими країнами світу, сформувати сталу, ефективну систему державного управління.

5. Аналіз стану національної системи надання адміністративних послуг та розвитку мережі ЦНАП в Україні дозволив виділити актуальні проблеми їх функціонування та створення: низька якість та незначна кількість каналів інформування споживачів послуг про роботу ЦНАП; слабка інформаційно-комунікаційна складова. Для забезпечення прогресу реформи державного управління у частині надання адміністративних послуг визначено ключові напрямки модернізації системи надання адміністративних послуг в умовах євроінтеграції (розвиток мережі ЦНАП та її модернізація для дотримання принципу безбар'єрності для осіб з обмеженими фізичними можливостями, впровадження автоматизованих електронних систем з урахуванням тенденцій цифрової трансформації, забезпечення високої якості надання адміністративних послуг).

6. Удосконалено методичний підхід щодо оцінки цифрової зрілості державних реєстрів на основі матричного аналізу за показниками кількості законодавчих актів, що регулюють функціонування, механізмів та інструментів доступу до реєстру, особливості бізнес-процесів внесення даних у реєстри, структури бази даних, кількості послуг, способу надання послуг, взаємодії між державними реєстрами, який дозволить визначити функціональні можливості державних реєстрів в умовах розвитку цифрових технологій. За результатами оцінки цифрової зрілості державних реєстрів (ЄДР, ДРРП, ДРАЦС, ДЗК, РЗО) визначено, що ЄДР та ДРАЦС мають високий рівень цифрової зрілості, що свідчить про відповідність функціоналу державного реєстру сучасним тенденціям цифровізації та євроінтеграційному напрямку розвитку. Найнижчий показник цифрової зрілості має ДРРП, що доводить наявність проблемних питань у порядку ведення та роботі реєстру та необхідність його вдосконалення. Для покращення роботи реєстрів та порядку їх ведення в умовах євроінтеграції запропоновано ключові заходи (підвищення прозорості та доступності інформації про реєстри, зменшення ризиків незаконних реєстрацій; покращення технічних і

функціональних властивостей програмного забезпечення реєстрів, взаємодії з користувачами; покращення та централізація системи менеджменту державних реєстрів), реалізація яких дозволить покращити доступність та якість електронних послуг та досягти європейських стандартів надання публічних послуг.

7. Виходячи з аналізу поточного стану якості надання адміністративних послуг визначено головні проблеми поліпшення якості адміністративних послуг в Україні (відсутність нормативного закріплення та невизначеність критеріїв та стандартів оцінки якості надання адміністративних послуг, логістичні та інфраструктурні проблеми, недостатня інтеграція цифрових технологій, недостатній взаємозв'язок між органами влади та громадянами, відсутність уніфікованих стандартів обслуговування, недостатня інформованість громадян, низька мотивація та кваліфікація персоналу). На основі узагальнення європейського досвіду визначено шляхи підвищення якості надання адміністративних послуг в Україні на засадах європейських стандартів: вдосконалення нормативно-правових основ діяльності суб'єктів надання адміністративних послуг, визначення єдиних державних стандартів якості надання послуг та проведення постійного державного моніторингу процесу надання послуг, оцінювання якості надання адміністративних послуг з використанням європейських інструментів моніторингу та оцінювання якості публічних послуг, забезпечення в процесі оцінки якості послуг, що надаються, прозорості їх надання та участі громадськості, впровадження єдиної системи управління якістю адміністративних послуг, розвиток системи електронних послуг для спрощення та автоматизації адміністративних процедур, підвищення кваліфікації та психологічна підготовка персоналу, що безпосередньо задіяний у процесі надання адміністративних послуг, забезпечення конфіденційності та безпеки даних у державних інформаційних системах, реалізація яких дасть змогу покращити доступність адміністративних послуг та спростити процес обслуговування для громадян в умовах євроінтеграції.

8. На основі аналізу ключових показників національної системи надання адміністративних послуг, розвитку євроінтеграційних процесів та сучасних тенденцій розвитку інформаційних технологій в Україні запропоновано напрями та завдання реформування механізмів публічного адміністрування України за основними критеріями європейських стандартів та сучасними вимогами державного управління: підвищення якості надання адміністративних послуг (затвердження єдиних державних стандартів якості надання послуг; запровадження системи моніторингу та оцінки якості надання адміністративних послуг з використанням європейських інструментів моніторингу; впровадження єдиної комплексної системи управління якістю адміністративних послуг та ін.), збільшення частки послуг, доступних в електронній формі (підвищення доступності цифрової інфраструктури в регіонах країни; розвиток публічних електронних реєстрів, системи електронної ідентифікації та доступу до електронних публічних послуг відповідно до стандартів ЄС; прискорене впровадження електронних урядових сервісів та платформ з урахуванням тенденцій цифрової трансформації та ін.), зменшення адміністративного навантаження на бізнес та громадян (спрощення процедур з надання адміністративних послуг; інтеграція базових послуг; підвищення безпеки та посилення рівня захисту державних інформаційних ресурсів та критичної інформаційної інфраструктури від кібератак та ін.). Удосконалення напрямів

реформування механізмів публічного адміністрування України дасть змогу підвищити доступність та прозорість адміністративних послуг, створити міцну основу для повноцінної інтеграції країни в європейське співтовариство.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових періодичних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus:

1. Zhovnirchik Y., Larina N., Stoliar Y., Tatarnikova T., Sukharnykov V. Innovative Approaches in Public Administration: Strategies and Tools for Achieving Sustainability. *Economic Affairs*. 2024. №69(02), pp. 1191-1197. (включено до IndexCopernicus (Республіка Польща), GoogleScholar (США)) (заг. обсяг 0,6 д.а., особисто автору належить 0,2 д.а.: визначено напрямки підвищення підзвітності та прозорості, дієвості та ефективності державного управління для досягнення сталого розвитку). URL: <https://doi.org/10.46852/0424-2513.3.2024.40> (Web of Science Core Collection).

Статті у наукових фахових виданнях України

2. Сухарников В.І. Публічне адміністрування в Україні: виклики сучасності. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*. 2024. Вип.10. С.110-118. (заг. обсяг 0,5 д.а.). URL: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2024-10-110-118>

3. Ємельянов В.М., Сухарников В.І. Європейський досвід публічного адміністрування. *Державне будівництво*. 2024. №2(36). С.486-496. (заг. обсяг 0,4 д.а., особисто автору належить 0,2 д.а.: узагальнено фінансові та нефінансові інструменти реалізації публічного адміністрування в країнах ЄС). URL: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2024-2-33>

4. Сухарников В.І. Організаційно-правові засади публічного адміністрування в Україні: проблеми та перспективи. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*. 2025. Вип.11. С.136-145. (заг. обсяг 0,4 д.а.). URL: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2025-11-136-145>

5. Сухарников В.І. Концептуальні засади механізму публічного управління та адміністрування України в умовах євроінтеграції. *Наукові перспективи*. 2025. Вип.3(57). №. С.533-545. (заг. обсяг 0,5 д.а.). URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-3\(57\)-533-545](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-3(57)-533-545)

Тези доповідей

6. Сухарников В.І. Особливості реалізації адміністративної процедури в публічному управлінні в умовах євроінтеграції. *Актуальні проблеми фінансової системи України: матеріали ХХІ міжнар. наук.-практ. конф. (м.Черкаси, 21 листопада 2024 р.)*. м. Черкаси. С.335-338 (заг. обсяг 0,1 д.а.).

7. Сухарников В.І. Реформування системи надання адміністративних послуг України в умовах євроінтеграції. *Національна безпека в умовах війни, післявоєнної відбудови та глобальних викликів ХХІ століття: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю. (м.Житомир, 12-13 грудня 2024 р.)*. м. Житомир. С.206-210. (заг. обсяг 0,2 д.а.).

8. Сухарников В.І. Реформування системи надання адміністративних послуг в Україні. *Сучасні стратегії сталого розвитку держави та суспільства: наукові горизонти та перспективи: матеріали ІІ наук.-практ. конф. за міжнар. участю (м.Хмельницький, 25 лютого 2025 р.)*. Хмельницький: ХНТУ, 2025. С. 451-454. (заг. обсяг 0,1 д.а.).

9. Сухарников В.І. Публічне адміністрування соціальних державних послуг в Україні. *Соціально-гуманітарний вісник: зб. наук. праць*. 2025. Вип. 54. С.31-32. (заг. обсяг 0,1 д.а.).

10. Сухарников В.І. Регулювання надання адміністративних послуг в межах реалізації антикорупційної програми Уряду: матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. *Світовий досвід публічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності: митна безпека та протидія корупції* : в рамках проекту Програми ЄС Еразмус+ (Дії Жан Моне: Модуль) «Досвід ЄС у сфері митної безпеки та протидії корупції в Україні» (EUFOCUSACU) (м. Дніпро, 23 травня 2025 р.). Дніпро: Університет митної справи та фінансів. 2025 р. С. 64-66. (заг. обсяг 0,1 д.а.).

11. Сухарников В.І. Адаптація національного законодавства про адміністративну процедуру до вимог Європейського Союзу: державно-управлінський аспект . *Ольвійський форум – 2025 : стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі. Реформування публічного управління та адміністрування в умовах децентралізації влади та наближення її до європейських стандартів* : XXII міжнар. наук. конф. 16–21 червня 2025 р.. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2025. . 240 с. С. 157-160 (заг. обсяг 0,2 д.а.).

АНОТАЦІЯ

Сухарников В.І. Реалізація механізмів публічного адміністрування України в умовах євроінтеграції - Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Національний університет цивільного захисту України. – Черкаси, 2025.

У дисертації вирішене актуальне наукове завдання, що полягає у обґрунтуванні теоретико-методичних підходів та розробці науково-практичних рекомендацій у реалізації механізмів публічного адміністрування України в умовах євроінтеграції та цифровізації. В рамках поставлених завдань досліджено особливості європейського нормативно-правового регулювання реалізації механізмів публічного управління та адміністрування та виділено пріоритети трансформації механізмів публічного адміністрування в Україні та країнах ЄС. Аналіз європейського досвіду трансформації механізмів публічного адміністрування показав, що головними напрямками реформування публічного адміністрування в країнах ЄС є цифровізація, спрощення розподілу відповідальності між рівнями влади, удосконалення розробки та впровадження політики, державна зайнятість, адміністративне спрощення, підвищення ефективності судової системи, модернізація державних послуг. Узагальнено основні стратегії та урядові програми щодо реформування публічного адміністрування країн ЄС, реалізовані в 2021-2023 рр. Визначено ключові інститути сфери публічного адміністрування в країнах ЄС, які координують процеси реформування публічного адміністрування, а також основні фінансові та нефінансові інструменти регулювання публічного адміністрування. Також, в роботі визначено напрями модернізації системи надання адміністративних послуг в Україні: розвиток мережі ЦНАП та її модернізація для дотримання принципу безбар'єрності для осіб з обмеженими фізичними можливостями, впровадження автоматизованих електронних систем з урахуванням тенденцій цифрової трансформації, забезпечення високої якості надання адміністративних послуг.

Запропоновано науково-методичний підхід до оцінки цифрової зрілості державних реєстрів України, визначено шляхи підвищення якості надання адміністративних послуг, розроблено науковий підхід до визначення напрямів та завдань реформування механізмів публічного адміністрування України за основними критеріями європейських стандартів.

Ключові слова: публічне управління, механізми публічного адміністрування, реформа державного управління, євроінтеграція, адміністративна послуга, адміністративна процедура, цифровізація, державні електронні послуги, центр надання адміністративних послуг, європейські стандарти.

ABSTRACT

Sukharnykov V.I. Implementation of public administration mechanisms in Ukraine in the context of European integration. Qualifying scientific work as a manuscript.

The dissertation on competition of a scientific degree of the PhD in Public Administration in the specialty 25.00.02 - Mechanisms of Public Administration. – National University of Civil Protection of Ukraine, Cherkasy, 2025.

The dissertation solves a pressing scientific problem, which consists in substantiating theoretical and methodological approaches and developing scientific and practical recommendations in the implementation of public administration mechanisms in Ukraine in the context of European integration and digitalization. The categorical and conceptual apparatus and theoretical approaches to defining the term "public administration" are summarized on the basis of a study of the theoretical foundations of the formation and development of public administration in Ukraine. Based on a study of scientific approaches to defining the principles of public management and administration, key principles of public administration in EU countries, the main principles of public administration are highlighted, which contribute to the implementation of Ukraine's European choice, the implementation of which will allow improving the quality of service and the quality of work of public administration bodies in the context of European integration. The conceptual foundations of the mechanism of public management and administration of Ukraine in the context of European integration have been studied, which includes principles, functions, methods, implementation tasks (improving mechanisms for integrating the system of state authorities at different levels of government, improving the management model of rational interaction of state authorities with local self-government bodies, ensuring and implementing the rights and freedoms of citizens taking into account European integration aspects of development, providing high-quality and accessible administrative services at the European level).

Within the framework of the tasks set, the features of European regulatory and legal regulation of the implementation of public management and administration mechanisms have been studied and priorities for the transformation of public administration mechanisms in Ukraine and the EU countries have been identified. The main strategies and government programs for reforming public administration in EU countries, implemented in 2021-2023, have been summarized. The key institutions in the field of public administration in EU countries that coordinate the processes of reforming public administration, as well as the main financial and non-financial instruments for regulating public administration, have been identified. Based on the analysis of the European experience of transforming public administration mechanisms, it is proven that the main directions of reforming public administration in EU countries are digitalization,

simplifying the distribution of responsibilities between levels of government, improving policy development and implementation, public employment, administrative simplification, increasing the efficiency of the judicial system, and modernization of public services. Key priorities for the transformation of public administration mechanisms in EU countries are identified: improving the network of public service centers, ensuring a comprehensive system of control and management of the quality of administrative services, introducing modern digital technologies, improving the skills of employees in serving citizens, data protection and cybersecurity. It is substantiated that the implementation of the European experience of public administration in domestic practice will increase the level of trust in the sphere of public administration, open new prospects for the economic development of Ukraine and cooperation with developed countries of the world, and form a sustainable, effective system of public administration.

Based on the results of the assessment and comparison of indicators of the development of the national system of administrative services and the development of the ASN network, directions for the modernization of the system of administrative services in Ukraine in the context of European integration have been identified (development of the ASN network and its modernization to comply with the principle of barrier-free access for persons with disabilities, introduction of automated electronic systems taking into account the trends of digital transformation, ensuring high quality of administrative services), the implementation of which will ensure progress in the reform of public administration in terms of the provision of administrative services. In order to improve the operation of registers and the procedure for their maintenance on the path to EU membership, a scientific and methodological approach to assessing the digital maturity of state registers of Ukraine based on matrix analysis has been improved. Based on the results of the comparative assessment of the digital maturity of state registers, measures have been proposed to improve the operation of registers and the procedure for their maintenance.

Ways to improve the quality of administrative services in Ukraine have been identified: defining unified state standards for the quality of services and conducting constant state monitoring of the service provision process, assessing the quality of administrative services using European instruments for monitoring and assessing the quality of public services, ensuring transparency in the process of assessing the quality of services provided and public participation, implementing a unified system for managing the quality of administrative services, developing a system of electronic services to simplify and automate administrative procedures, improving the skills and psychological training of personnel, etc.

In order to eliminate factors that hinder the effective implementation of modern administrative practices in Ukraine, solving current problems of the functioning and creation of ASCs in Ukraine, a scientific approach has been developed to determine the directions and tasks of reforming the mechanisms of public administration in Ukraine according to the main criteria of European standards: improving the quality of administrative services, increasing the share of services available in electronic form, reducing the administrative burden on business and citizens.

Keywords: public administration, public administration mechanisms, public administration reform, European integration, administrative service, administrative procedure, digitalization, public electronic services, administrative service center, European standards.

Відповідальний за друк *Домбровська С.М.*

Підписано до друку 04.07.2025 р.
Формат 60x84 ¹/₁₆. Обл.-вид. арк. 0,9.
Гарнітура Таймс. Тираж 100 прим.

Віддруковано з оригінал-макета в друкарні ФОП Леонов Д.С.
61023, м. Харків, вул. Весніна, 12, тел. (057) 717-28-80.